

article pòstum

El futbol, nova potència social, econòmica i política

MIQUEL GIL

Poques setmanes abans de morir, Miquel Gil va trametre a la Revista aquest article. La seva temàtica no gironina el feia difícil d'incloure en un número normal, però ara ha trobat el seu encaix perfecte en aquestes pàgines d'homenatge.

EL FUTBOL, NOVA POTÈNCIA

per Miquel Gil i Bonanafia.

- 1.- El futbol com fenomen social.
- 2.- De la professionalitat dels jugadors a la capitalització dels directius. Fenomen econòmic.
- 3.- Problemàtiques. Fenomen polític i recerca diplomàtica.
- 4.- Nous horitzons.

Il·lustracions possibles:

- .- Vista aèria d'un gran estadi o camp de futbol.
- .- Unes grades de camp plenes de públic.
- .- Símbols, escuts i banderes. L'avi del Barça.
- .- Conjunt d'autocars en una sortida per acompanyar als equips especialment a partits internacionals.
- .- Una o dos jugades boniques.

De l'estadi fer ressaltar el gran cost pel propi patrimoni dels clubs.

Miquel Gil, com a bon periodista, acompanyava l'article amb una proposta de possibles il·lustracions.

EN EXERCICI RETROSPECTIU, M'AGRADARIA intentar connectar i així conèixer la reacció que en mi s'hagués produït si, fa uns trenta anys, quan era responsable de la *Revista de Girona*, un col·laborador m'hagués anunciat: «T'envio un article sobre futbol».

Ben segur que la meua resposta hagués estat més o menys: «Perdona, però cada cosa al seu lloc». I el futbol, ja té cabuda a tots els diaris i fins i tot algunes publicacions dedicades totalment a ell, mentre la *Revista de Girona*, no et diré en un angle oposat, però si donant preferència a la cultura, història, arqueologia, art i estudis molt seriosos i respectables, va dirigida a un altre nucli de la població, la preocupada per les ciències.

I ben segur que no gaire res més, ja que la comprensió de la realitat del moment, era determinant. Quedava com a anècdota.

Hem dit la realitat del moment. Naturalment, d'aquell. Però i la d'ara, amb el pas del temps? És una altra. Senzillament jo crec que sí, fins al punt d'atrevir-me a presentar la per mi rebutjada proposta en altres temps.

- T'envio un article sobre futbol.

- Molt bé, serà examinat i publicat com els altres, si s'adapta a les normes que ja coneixes.

I entre aquestes, hi ha, naturalment la de la justificació. Aquest serà, si de cas, doncs, el meu problema a cobrir. A convèncer que ara és actualitat, també per als lectors de *Revista de Girona*.

Es tracta de buscar casos o situacions precedents en l'evolució d'altres activitats humanes que ens han demostrat que poden anar canviant en el procés o lloc social, fins a ocupar nous espais, potser impensats en el temps, arribant a una generalització que acabem acceptant com a vàlida o normal.

Un fenomen universal

Els anglesos han estat els que han imposat més sovint els seus criteris o conveniències, des del vestit a les modes, com la minifaldilla, o la música amb els seus Beatles, records i presències encara vives. Shakespeare, en les seves obres, aporta transformacions de costums i de valors.

Com a precedent del futbol, creat o inventat també per un anglès (sols superat, creuen alguns, per aquell altre que va

Estadi del F.C. Barcelona.

saber imposar el «dos punts», per fer classificacions competitives, amb els atractius i interès que les mateixes aporten) ells portaren les competicions de cavalls del camp fins als grans hipòdroms, les proves i premis hípics; les van organitzar socialment, i van tenir cura també dels seus aspectes econòmics.

En un altre nivell, sorgiren les bicicletes, amb invasió de marques, competitivitat comercial, i moviments publicitaris, que mantenen a França i Itàlia en una anyal competència. El tennis, amb torneigs continus i quantitats fabuloses de diners. I encara altres com el bàsquet, i el rugby americà, que omplen estadis i mouen diners, o aquella boxa que, especialment a Amèrica, aviat passà a controlar la màfia. De tots ells, potser ha estat el futbol el més universal i encara amb ascens, en ser reconegut pels japonesos i després pels Estats Units, organitzadors del darrer Campionat del Món.

La industrialització i el consumisme trenquen normes fins i tot de caràcter religiós, deixant un buit espiritual que l'home pretén apagar mostrant la seva admiració per éssers vius; una mena d'idolatria que se centra en cantants moderns, artistes de cine, i on els futbolistes hi tenen també un bon altar. Alguns d'aquests, a l'hora de fer càlculs, que tot ajuda, demostren que poden guanyar en determinat temps els valors equivalents als quadres dels grans mestres que ara se subhasten. Amb la particularitat que els futbolistes, per exemple, cobren ells i de seguida, mentre que els pintors es van morint i són els descendents els que fan els diners.

El fenomen social

El futbol potser podríem definir-lo, com a semblança, amb una gran religió pagana implantada arreu del món, i amb més sectes, perquè cada nació, cada club el serveix amb conceptes i creences pròpies, com són la de tenir, si no el millor equip, sí aquell que és mereixedor dels grans triomfs.

I fou el Parlament anglès el que primer reconeixia els valors d'un futbolista, nomenant *sir* a Stanley Matews, que als 43 anys encara jugava amb la selecció nacional anglesa, orgull del país.

Els calendaris amb data i hora de partits a jugar, de caràcter nacional i potser més encara internacional, influeixen en el món laboral i polític, ja que són hores que faran que es retardin d'altres espectacles o que es canviïn plens d'ajuntaments i organismes superiors, per no perdre's la retransmissió del partit de futbol decisiu.

Als nombrosos atractius, cal afegir-hi el de les travesses i jocs per enriquir la gent i l'aportació definitiva de les televisions amb les corresponents retransmissions.

El futbol, que amb música de tango fou qualificat de «popular y callejero», aviat trobà gent que anà formant i contro-

lant clubs, inicialment d'amics o veïns, que començaren a organitzar competicions que despertaren interès.

Ara bé, encara que la queixa general és que no hi ha àrbitres suficientment ben preparats malgrat una reglamentació aparentment senzilla, es discuteixen constantment les jugades.

Els del color tal jugant contra els de color tal, al qual han de guanyar posant la pilota més vegades a la porteria que els altres, perquè la clamor d'aquesta paraula màgica que és «Gooooool...!» ressoni al llarg i ample del camp.

Paral·lelament, resulta que els de color tal, són a la vegada els representants de l'equip del poble o de la ciutat, posseïdors de les nostres simpaties. I serà al seu favor que anirem, protestant, a més, contra les decisions que l'àrbitre que tan sols semblin que van contra ell. És el naixement dels afeccionats, molts dels quals sense adonar-se'n es converteixen en autèntics fanàtics.

Els clubs, com si fossin botigues d'arròs i fideus, amb la pretensió que molts han aconseguit evolucionar fins a convertir-se en un d'aquests supermercats en els quals les multinacionals aporten i imposen normes i sistemes. Com els clubs grossos, ja en futbol.

S'internacionalitzen les organitzacions i federacions que ja a aquest nivell agafen influències i potència dins la societat, tant de caire esportiu com polític i monetari.

Una mena d'entitats que després, com els organismes polítics internacionals, EU ONU, etc, tracten de defensar els interessos pels quals foren constituïts. Les federacions de futbol cada vegada tenen un pes més específic dintre el conjunt, presentant i fent prevaler gestions que afavoreixen el seu desenvolupament.

El fenomen econòmic

Si es produí el gran canvi en els jugadors en passar a professionals, en el de directius la metamorfosi es produí, especial-

ment en els grans clubs, quan aquells afecionat de Junta, i davant les quantitats cada vegada més elevades que es remenaven, la procedència i destí de les mateixes, requeriren una major atenció en temps i coneixements. El futbol suposava una activitat inacabable. Com una banca o una gran indústria. I els presidents, la cara vista, van passar a tenir i a ser-los reconeguda una personalitat. Alguns clubs, especialment a Itàlia i França, han estat o estan encara a mans d'un sol empresari. Recolzat per un important capital i tenint com a patrimoni, a més de les instal·lacions, un producte humà: els jugadors que responen per la vàlua de la seva cotització en el marcat dels fitxatges. Un president d'un club espanyol és alcalde d'una de les poblacions més boniques de la Costa del Sol, però és conegut sobretot pel seu càrrec i tarannà en el món futbolístic.

El fenomen polític

D'entre els casos passats i resoltos entre federacions i països respectius o inclusió d'altres, els que van presentar-se i els del futur més o menys immediat, potser el més interessant, per referir-se a un club català, sigui el del Barcelona.

Com si es tractés d'un producte de neteja o d'un brou, als quals després del nom s'hi afegeix una mena de sentència: «coletilla»: «Lava más blanco» o «Sabe mejor», al Club de Futbol Barcelona es va afegir allò de «Més que un club» que pretenen que vulgui dir tot allò que magnífic. Vol ésser a la vegada com una diferenciació, alguns recolzant-se en el fet d'una més gran catalanitat. Molts en fan bandera per als seus respectius interessos o creences.

Allò de la representació de la catalanitat se l'atribueixen tres sectors. El polític centrat en el partit majoritari que, almenys durant anys, no ha depès de Madrid. Després hi ha els de «més que un club», repartits per tot Catalunya encara que no hagin estat mai al Nou Camp. I els tercers, els més radicals, els d'Esquerra Republicana, partidaris del separatisme.

La independència de Catalunya pot arribar de moltes maneres. Fins i tot podria venir d'alguna decisió dels del Mercat Comú, aplicant-la a determinades circumstàncies polítiques-econòmiques. Aquesta independència, vinguda com fos, suposaria que el Club de Futbol Bar-

celona passaria a ser el de la capital de la nova nació, amb dret a jugar la Lliga Catalana, amb clubs nostres, però apartant-se de les actuals competicions de l'Estat, oblidant d'una vegada el Madrid i els altres grans. Cap dels equips catalans que acudís al Camp Nou, no creiem fos capaç d'omplir el camp, ni de mantenir fitxatges elevats. I aviat potser es plantejarien l'ús del Camp Nou per a altres afers o instal·lacions.

I si la independència hagués d'arribar a través d'eleccions. Per qui votarien els socis i altres milers de simpatitzants del Barça?

Nous horitzons

Doncs bé, sembla que aquest dilema o altres referits a possibles canvis de nacionalitat geogràfica, ja s'han plantejat a favor d'un dels nuclis econòmics que mou actualment més diners en el món i que és el futbol. Estudis o informes perquè, si a una nació petita hi ha un gran club de futbol, aquest pugui salvar-se ajuntant-lo o introduint-lo a altres formacions geogràfiques o polítiques per tal que no desaparegui.

Pot parlar-se, doncs, del futbol a tots nivells internacionals, formant part de l'equilibri de la unitat econòmica?

Situat, amb altres, a la part més alta de l'economia, desperta l'interès i rep atencions de tots els nuclis polítics i legislatius.

Els organismes oficials europeus procuren tractar els seus problemes derivats especialment de l'evolució, per posar-los als nivells socials d'altres. I és quan la Federació de Futbol, perquè les amplii a altres estaments, rep entre altres la proposta de nous plantejaments, com per exemple, la formació i disputa d'una lliga europea, amb els millors representants de cada nació. Cada diumenge.

Perquè es tractaria, es tracta, que cada diumenge o dissabte els millors s'enfrontin entre ells, per assegurar l'espectacle i uns taquillaatges extraordinaris. Que és la primera finalitat.

Si la diplomàcia federativa aconseguís convèncer la política de la implantació d'aquesta lliga europea, suposaria reduir la tensió entre aquests dos sectors autoproclamats catalanistes, amb interessos oposats, com els aficionats al Barça a nivell de país, i els d'Esquerra Republicana?

I una recomanació final. Si li porten una targeta en la qual, després del nom, hi ha quelcom referit a un càrrec a un club de futbol, no menysprei al visitant. Ja que pot ésser alhora el cap d'una cadena d'hotelers o de centres comercials, d'una empresa constructora de vaixells o avions, o de multinacionals de caire internacional. Perquè molts d'ells estan també ara en el món del futbol, i el visitant pot ésser un d'ells.

Miquel Gil i Bonancia

El Barça als anys seixanta.

